

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

MESTNA OBČINA MARIBOR

facebook.com/szotk
twitter.com/tobakzveza
zadihaj.net
nvozdravje.si

E-NOVICE / December 2016

Vsebina:

- [novice mreže NVO za zdravje in ostale novice](#)
- [zanimive novice s področja zdravja in okolja po svetu](#)
- [napovednik dogodkov na področju zdravja in okolja](#)
 - [razpisi na področju zdravja in okolja](#)

NOVICE MREŽE NVO ZA ZDRAVJE IN OSTALE NOVICE

- **ENSP se zahvaljuje za uspešno izvedbo Delavnice za krepitev zmogljivosti in sestanka mreže v Ljubljani**

ENSP (European Network for Smoking and Tobacco prevention – Evropska mreža za preventivo pred kajenjem) Delavnica za krepitev zmogljivosti in sestanek mreže sta se 19. – 21. oktobra 2016 odvila v Ljubljani. Obeh dogodkov se je udeležilo več kot 90 članov ENSP, partnerjev in drugih udeležencev.

Na petih uspešno izvedenih sejah je tekel govor o izvajanju Tobačne Direktive, enotni embalaži, zagovorništvo mladinskih zvez, zdravljenju tobačne odvisnosti, vmešavanju tobačne industrije in bodočih ukrepih na področju tobačne kontrole. Na dogodku so sodelujoči izmenjali najnovejše informacije v zvezi z bojem proti tobaku in nove praktične pristope, predvsem pa so prejeli podporo pri predstavljenih projektih.

ENSP bi se rada zahvalila vsem predavateljem in sodelujočim za njihov prispevek k uspešnih izvedbi tri dnevne dogodka.

V kolikor bi želeli izvedeti več o predavateljih in njihovih prispevkih lahko to storite tako, da si preberete [brošuro](#) dogodka, ki je na voljo [tukaj](#), ter si ogledate [slike](#) s konference.

Na konferenci je kot predavatelj sodeloval tudi naš predstavnik. Sočasno z delavnico je potekala tiskovna konferenca ZOUTPI – večja varnost za vse enotna; embalaža, tobačni cent, sistem licenciranja in nadzora.

Posnetek tiskovne konference si lahko ogledate [tukaj](#).

- **Zaključek 7. Evropske konference o alkoholni politiki**

V sodelovanju z [Ministrstvom za zdravje RS](#) in [Nacionalnim inštitutom za javno zdravje](#) je med 22. in 23. novembrom v Ljubljani potekala 7. evropska konferenca o alkoholni politiki Eurocare. Konferenca je združila strokovnjake iz različnih evropskih in drugih držav, ki delujejo na področju alkoholne problematike (oblikovalci politik in odločevalci, znanstveniki, strokovnjaki za alkohol in zdravje).

Ob tem dogodku je Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) izdal publikacijo Alkoholna politika v Sloveniji: Priložnosti za zmanjševanje škode in stroškov, ki ponuja jedrnat in s pisano infografiko obogaten pregled najsodobnejših izsledkov glede obsega alkoholne problematike v Sloveniji. Tokratna razširjena in posodobljena publikacija vsebuje tudi angleško različico Alcohol Policy in Slovenia: Opportunities for Reducing Harm and Costs.

Glavni poudarki avtorjev publikacije:

- 1) Raba alkohola v Sloveniji še vedno predstavlja resen problem.
- 2) Škoda, povezana z alkoholom, močno prizadene državno blagajno.
- 3) Sprejetje dokazano učinkovitih ukrepov alkoholne politike državi koristi.
- 4) V Sloveniji še nismo uvedli vseh dokazano učinkovitih ukrepov alkoholne politike.
- 5) Slovenska javnost močno podpira že uveljavljene ukrepe kot tudi uvedbo še neizkoriščenih možnosti alkoholne politike.

Publikacija je dosegljiva [na naslednji povezavi](#).

Dostopno na: NIJZ, <http://www.nijz.si/sl> (4.12.2016)

- **1. december 2016 - Svetovni dan AIDSa**

Ob **Svetovnem dnevu boja proti AIDSu**, smo se zaposleni na Slovenski zvezi za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo odpravili v OŠ Toneta Čufarja v Mariboru, kjer smo šolarje osveščali s preventivnimi in izobraževalnimi materiali ter izvedli interaktivne delavnice na temo tobaka, alkohola, drog in zdravega življenja, ki so bile med šolarji pozitivno sprejete. Zaključek delavnic je bil: "Nezdrav način življenja se ne splača".

[Nazaj na vrh](#)

ZANIMIVE NOVICE IZ PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA PO SVETU

- **Škatlica pokajenih cigaret v enem letu povzroči 150 mutacij pljučnih celic**

Podrobne genetske raziskave so nedavno prinesle nova spoznanja o tem kako kajenje lahko povzroči raka v različnih organih telesa. Študija je pokazala povezavo med številom pokajenih cigaret in številom mutaciji v DNK-ju celic tumorjev.

Škodljive zdravstvene posledice kajenja so dobro znane in obširno raziskane. Zaradi s kajenjem povezanih obolenj vsako letno umre približno 6 milijonov ljudi. Če se bo ta trend nadaljeval bo to, po navedbah Svetovne Zdravstvene Organizacije (SZO), pomenilo 1 milijardo s kajenjem povezanih smrti v tem stoletju. Kajenje povzroča nepopravljivo škodo v številnih organih telesa. Sproži tudi mutacije v

DNK preko različnih mehanizmov. Kljub temu pa ni jasno kako rak povzroči toliko rakavih obolenj različnih organov v telesu. Do nedavnega je bilo kajenje povezano s 17. vrstami raka, kljub temu pa mehanizem delovanja ostaja nepoznan. Raziskovalci iz Sanger instituta, Univerzitetnega kolidža v Londonu in Nacionalnega Laboratorija Los Alamos so se nedavno lotili raziskovanja genetike s kajenjem povezanih rakavih obolenj. Njihovi rezultati so bili objavljeni v žurnalu Science. Znanstveniki so, v najbolj natančni raziskavi takega tipa do sedaj, preučili DNK 5000 različnih tumorjev. Raziskovalci so ob tem primerjali tumorje v kadilcih in v nekadilcih in se pri tem osredotočili na razlike v njihovih genetskih strukturah. Ko so pridobljene podatke analizirali, jim je uspelo najti metodo s katero možno prepoznati molekularne sledi škode v DNK-ju posameznikov, ki jih povzroči kajenje. Raziskovalci so na ta način lahko beležili število mutacij v posameznih tumorjih.

Število mutacij v tumorjih zaradi tobaka

Ugotovili so, da pokajena škatlica cigaret na dan – na letni ravni povzroči določeno povprečno število mutacij v pljučih. "Na podlagi dokazov dosedanjih epidemiološki študij smo vedeli, da je kajenje povezano z rakom, vendar pa smo sedaj dobili vpogled v molekularne spremembe v DNK-ju, ki jih povzroča kajenje cigaret," je povedal prvi avtor študije Dr. Ludmil Alexandrov iz Nacionalnega Laboratorija Los Alamos. "Študija je pokazala, da osebam, ki pokadijo škatlico cigaret dnevno, v enem letu pojavi do 150 dodatnih mutacij v pljučih, kar pojasnjuje zakaj imajo kadilci toliko večjo možnost, da se pri njih razvije rak na pljučih", je še povedal Dr. Alexandrov. Ekipe je prav tako razjasnila učinek, ki ga imajo cigarete na število mutacij v nekaterih drugih organih v telesu. Odkrili so, da pokajena škatlica cigaret dnevno povzroči:

- 97 mutacij vsake celice v grlu
- 39 mutacij vsake celice v žrelu
- 23 mutacij vsake celice v ustni votlini
- 18 mutacij vsake celice v mehurju
- 6 mutacij vsake celice v jetrih.

Ekipe je ugotovila, da kajenje pospeši hitrost celične ure, kar povzroči (pre)zgodnjo mutacijo DNK.

Vir: [MNT - Medical News Today](#), 4.11.2016

[Nazaj na vrh](#)

NAPOVEDNIK DOGODKOV NA PODROČJU ZDRAVJA IN OKOLJA

- **Evropska konferenca o tobaku ali zdravju, 23. - 25. marec 2017, Porto, Portugalska**

Portugalska zveza proti raku v okviru ECL (Association of European Cancer Leagues) organizira 7. Evropsko konferenco o tobaku ali zdravju (European Conference Tobacco or Health - ECToH), ki bo potekala od 23. - 25. marca 2017 v Portu.

Namen konference bo mobilizacija ljudi/državljanov, da se izboljša javno zdravje preko politik tobačne kontrole v Evropi in po Svetu.

Nagovor predsednika Portugalske zveze proti raku najdete [tukaj](#).

Dodatne informacije o programu in prijavih najdete na spletnih straneh [ECToH](#) in [ECL](#).

Vabljeni!

[Nazaj na vrh](#)

RAZPISI NA PODROČJU ZDRAVJA IN OKOLJA

- [Javni razpis 46NVO16 za sofinanciranje projektov nevladnih organizacij na področju varstva okolja](#)

Predmet javnega razpisa je sofinanciranje ozaveščevalnih, izobraževalnih in promocijskih projektov nevladnih organizacij na naslednjih vsebinskih področjih, ki predstavljajo prioriteta področja Eko sklada:

1. učinkovita raba energije in raba obnovljivih virov energije (v stavbah, prometu itd.);
2. trajnostna mobilnost;
3. izboljšanje kakovosti zraka na območjih, obremenjenih zaradi prekomerne onesnaženosti zraka s PM10 delci, v občinah, ki imajo sprejete Odloke o načrtu za kakovost zraka;
4. trajnostni razvoj in naložbe v okoljsko infrastrukturo in okolju prijazne tehnologije.

Razpisuje: Eko sklad

Podrobne informacije in kriterije razpisa, najdete [tukaj](#).

Rok prijave: 23.12.2016

- [3rd Health Programme: Call for proposals for pilot projects](#)

V okviru tretjega programa za ukrepe Unije na področju zdravja (2014–2020) je objavljenih pet javnih razpisov za sofinanciranje pilotnih projektov za leto 2017:

1. [Pilotni projekt – Oblikovanje registra redkih prirojenih napak \(kot dela registra redkih bolezni\) z opiranjem na strukturo, organizacijo in izkušnje poljskega registra prirojenih napak](#) (v okviru te postavke je na voljo 100 000EUR, prijavite lahko projekte v max dolžini trajanja 24 mesecev, sofinancira se do 80% upravičenih stroškov)
2. [Pilotni projekt – Mentally](#) (v okviru te postavke je na voljo 400 000 EUR, prijavite lahko projekte v max dolžini trajanja 24 mesecev, sofinancira se do 60% upravičenih stroškov).
3. [Pilotni projekt – Hude duševne motnje in tveganje nasilja: poti skozi oskrbo in strategije učinkovitega zdravljenja](#) (v okviru te postavke je na voljo 1 200 000EUR, prijavite lahko projekte v max dolžini trajanja do 36 mesecev, sofinancira se do 60% upravičenih stroškov.
4. [Pilotni projekt – INTEGRATE: oblikovanje integriranih strategij za spremljanje in zdravljenje kroničnih in revmatskih bolezni](#): vloga kazalnikov kakovosti in rezultatov, ki jih sporočajo pacienti, ob zdravniški oceni bolezenske dejavnosti in škode (v okviru te postavke je na voljo 500 000 EUR, prijavite lahko projekte v max dolžini trajanja 24 mesecev, sofinancira se do 60% upravičenih stroškov.
5. [Pilotni projekt – Osnovni tečaji preventive za dekleta, ki prebivajo na območjih, kjer je tveganje raka dojke višje](#) (v okviru te postavke je na voljo 500 000EUR, prijavite lahko projekte v max dolžini trajanja 36 mesecev, sofinancira se do 60% upravičenih stroškov.

Razpisuje: Izvajalska agencija za potrošnike, zdravje in hrano (Chafea)

Podrobne informacije in kriterije razpisa, najdete [tukaj](#).

Rok prijave: 31.1.2017

[Nazaj na vrh](#)

SLOVENSKA ZVEZA ZA JAVNO ZDRAVJE,
OKOLJE IN TOBAČNO KONTROLO

info@zadihaj.net

Partizanska cesta 12
2000 Maribor
TEL: +386 5 917 80 76
GSM: +386 51 317 113